

PRIJE 20 GODINA HRVATSKA JE POSTALA PARLAMENTARNA REPUBLIKA

miercuri, 20 ianuarie 2021

Republika Hrvatska je po svom državnom ureenju republika, s demokratski izabranim parlamentom - Hrvatskim saborom kao najviim predstavnikim tijelom grana, i predsjednikom Republike kao državnim poglavarom. Ustav Republike Hrvatske usvojen je 22. prosinca 1990., nakon prvih demokratskih viestranakih parlamentarnih izbora održanih u prolje e 1990.

Ustav definira Hrvatsku kao suverenu, jedinstvenu, demokratsku i socijalnu državu. Vlast proizlazi iz naroda i pripada narodu kao zajednici slobodnih i ravnopravnih državljana.

9. studenog 2000. godine, izmjenama hrvatskog Ustava, Republika Hrvatska je od polupredsjedni ke postala parlamentarna republika, spominje si povijest.hr.

Revizija Ustava donijeta je sukladno izbornim obe anjima koalicije est stranaka (predvo ene SDP-om i HSLŠ-om) koje su preuzele vlast nakon desetlje a vladavine Hrvatske demokratske zajednice (HDZ). Odluku o promjeni Ustava donio je Sabor sa 106 glasova za, 35 protiv i jednim suzdržanim. Predsjednik Sabora u tom trenutku bio je Zlatko Tomić iz Hrvatske selja ke stranke.

Promijenjeno je tada ime Sabora, i to iz dotadašnjeg Hrvatski državni sabor u Hrvatski sabor. Dodatno je precizirana i odredba po kojoj je Predsjednik Republike mogao raspustiti Sabor. Prema tome, Predsjednik države mogao je raspustiti Sabor ako na zahtjev Vlade da joj se izglasa povjerenje, Sabor to ne u ini, ili ako u roku od 120 dana Dom ne donese državni prora un. U Ustav je po prvi put uveden i pojam regionalne samouprave. U odredbe o temeljnim vrednotama uvedene su i one o ravnopravnosti spolova.

U Ustav je uvrštena i odredba o pozitivnoj diskriminaciji prema kojoj se za manjine zakonom može pored op eg bira kog prava osigurati i posebno bira ko pravo. Uvedena je i poznata obaveza raspisa referendum a – ako ga zatraži 10 % bira a.

Promjenama Ustava izmijenjene su i ovlasti predsjednika Republike Hrvatske. To u injeno s ciljem da se dotadnja velika uloga predsjednika, kakva je prakticirana u doba Franje Tu mana, smanji na ra un uloge premijera. Predsjednik RH u doba tih izmjena bio je Stjepan Mesić. Poznat je njegov komentar o tome da predsjednik od sada postaje fikus.

Posljednji put Ustav je mijenjan 11. prosinca 2013. amandmanom na lanak 61. kojim je odre eno da je brak životna zajednica muškarca i žene.

U ustrojstvu europskih država dominira parlamentarni sustav, a polupredsjedni ki je manje zastupljen. Samo Francuska,

Rusija, Rumunjska i Ukrajina imaju polupredsjednički sustav. Iste predsjednički sustav (gdje uopće ne postoji funkcija premijera) karakterističan je za američke zemlje. U Europi predsjednički sustav, ali s funkcijom premijera, imaju samo Bjelorusija, Armenija i Azerbajdžan.

Tekst preuredio Daniel Lucacela